

Wd 7.11.2019  
Anders Arborelius del

**Stockholms stift**  
**Protokoll PR 18 - 20 oktober 2019**

**Pastoralrådet PR 21**

Protokoll fört vid Pastoralrådets i Stockholms Katolska stift möte den 18 - 20 oktober 2019 på Stiftsgården Marielund.

Program: Bilaga 1  
Närvarande: Bilaga 2  
Officialatet: Bilaga 3  
Remissvar vigsselfaddrar: Bilaga 4  
Gruppredovisning: Bilaga 5  
Budget 2020: Bilaga 6  
Motioner: Bilaga 7

**Fredag 18 oktober 2019**

**Tema: Äktenskapet**  
**Ungdomssynoden**

**En självklar mötesplats för PR har genom åren blivit stiftsgården Marielund. Där tog naturen den här gången emot i sin vackraste höstskrud där asparnas lätta guld stod i kontrast mot tallarnas tunga grönska.**

**Trettiosju ledamöter från Malmö i söder till Luleå i norr samlades med Biskop Anders kardinal Arborelius och föredragshållare till höstmöte 18 - 20 oktober 2019.**

**Två ledamöter hade i sista stund fått lämna återbud av personliga skäl. Tio ledamöter var med för första gången.**

### **Presentation**

Den här gången fanns program och namnlappar utlagda som reception i huvudbyggnaden så alla kunde hämta där vid ankomst. Mötet inleddes sedan med mätta och middag innan alla samlades nere i stora salen i Mälarhuset för presentation och placering. Moderator Kerstin Wallin öppnade mötet och hälsade alla välkomna. Ett särskilt välkommen riktades till nya ledamöter. Program för mötet (se bilaga 1) hade varit framlagt tillsammans med namnlappar och platserna var ordnade dekanatsvis. Alla fick i tur och ordning tillfälle att presentera sig (se bilaga 2).

### **Biskopens katekes**

Biskop Anders Arborelius katekes inleddes med bönen "Sänd Herre din helige Ande över Kyrkan och våra hjärtan och sprid ditt ljus över oss alla". Huvudämnet den här gången blev den Katolska Socialläran, som just utkommit på svenska; en mastigt tegelstenstjock bok med alla påvliga dokument i ämnet samlade. – **Den katolska socialläran är en del av vår tro.** Den rymmer hela verkligheten och evangeliet. Inget i världen står utanför den skapade verkligheten.



– Vi är ämnade att vara **salt och ljus i en värld som drar sig undan Gud**. Vi är hans hand som sträcker ut sig mot samhället. Samhället måste vara öppet för tron, men tendensen är att skjuta undan tron och religionen. Som katoliker i Sverige är vi en liten minoritet. Socialläran står på två ben. Det ena är **naturrätten**; det som alla av god vilja kan hålla med om. Det andra är **evangeliet**.

Det är möjligt att bygga upp ett gott samhälle för alla. Att vi kan göra det bästa av den verklighet vi lever i är en riktlinje i skapelsen. "**Gud skapade - och det var gott**". Därifrån finns en naturlig rätt om en samstämd syn på vad som är rätt och fel.

Vi har en kallelse att dela med oss av vår tro. Den katolska socialläran är kyrkans bäst bevarade hemlighet.

Det kan finnas en frestelse att avskärma och välja bort en del av tron. Man kan se på sig själv och bestämma vad som är viktigt och inte viktigt.

Det sker en snabb förändring på grund av brist på förankring. Boken är viktig för att den har en uppgift för katoliker att förmedla kyrkans syn på hur vi ska leva i gemenskap. Med hjälp av den har vi större chans att påverka.

Nästan ingen annan kyrka har en så **genomtänkt sociallära** som vi. Även politiker kan ta till sig ur den. Vi vet att t ex Olof Palm läste den. I ett ideologiskt vacuum har den en särskild genomslagskraft.

**Den kristna etiken**, och inte bara privatmoralen, gäller för alla. Det är vår möjlighet att känna igen Jesus i de minsta; i min nödlidande nästa.

Civilisationen är beroende av hur man behandlar folk, de ofödda barnen, trafficking, m fl. Nu ser vi en tydlig förändring i frågor om asyl och flyktingar. Vissa grupper hamnar utanför.

**Synen på naturen**. Laudate Si. Naturen är Guds gåva till oss. Det är en mötesplats med den levande Guden. Den ger oss ett djupare förhållande till Gud. Vi kan ställa oss frågan varför vi är så intresserade av naturen? Vi har ett ansvar att bevara den.

Vi kan se en ekologisk omvändelse. Fasta, botgöring, allmosor - att kunna avstå. Vi har frihet att använda skapelsen. En kristen helgelse - att inte utnyttja skapelsen för eget behov. Hur vi behandlar skapelsen ligger på det osynliga planet; en vördnad.

Det är viktigt att se linjer både tillbaka och till dagens samhälle, särskilt för de som inte har en egen röst.

Gud har helgat allt mänskligt genom att bli människa; vårt arbetsliv, vår frihet.

Socialläran vill påminna oss om den del där **vi vill följa Jesus i vardagen**.

Allt som finns i socialläran kan vålla motstånd; att vi sätts ifråga i vårt sätt att behandla oss. Socialläran är inte till för att ge oss dåligt samvete utan för att visa oss hur vi kan påverka. Vi kan verka i små gester; inte tala nedsättande.

– Många i vår tid har ingen ideologi; inget att klamra sig fast vid. Där har vi nytta av socialläran. Den ger oss mer belysning och mer möjlighet till evangelisation.

Nu är det inte meningen att alla skall känna sig tvingade att läsa socialläran men jag ser gärna att fler planerar att vända sig till den.

– Den kan vara en **gemensam plattform för det sociala livet i samhället**. Vi har en rättspositivism, dvs det som står i lagboken är rätt.

I den katolska traditionen finns alltid något underliggande. Men för att få motivation för att göra det rätta behövs evangelisation. Där har vi något att erbjuda det svenska samhället. I naturrätten har Gud lagt ner sin frälsning. Genom traditionen blir det den bärande kraften att leva.

Senare påvar ger mer och mer av kraft ur evangeliet. Handling-tanke-ord blir en spännande uppgift att förmedla kyrkans tradition.

- - -

Det noterades till protokollet alternativa föreläsningar i församlingarna om Den katolska socialläran:



- A. Andreas Carlgren, Stockholm åker gärna ut och föreläser, Han är knuten till S:t Eugenia och Ersta.
- B. Charles Camara håller föredrag som bistånd och miljö. Projektkoordinator för internationellt bistånd på Katolska biskopsämbetet, sakkunnig i Amazonassynoden och i Laudato Si'.
- C. Kevin Noone: professor i kemisk meteorologi vid Institutionen för miljövetenskap och analytisk kemi (ACES), Stockholms universitet.
- D. Patricia Lorenzoni: idéhistoriker och kulturskribent, Centrum för mångvetenskaplig forskning om rasism (Cemfor) Uppsala universitet. Forskar och skriver bl. a. om ursprungsfolken i Amazonas.
- E. Carl Otto Werkelid: kulturskribent. Har översatt påve Franciskus miljöencyklika 'Laudate Si' till svenska.
- (C, D, E från listan på medverkande vid en föreläsning på S:t Eugenia 24 oktober 2019).

Efter Biskopens katekes avslutades kvällen med trivsamt gemenskap i Stora villan över en kopp te.

### Lördag 19 oktober 2019

Dagen började programenligt med laudes och frukost.

## Första föreläsningen - pastoralitet och kyrkorätt i Kyrkan

### Msgr Furio Cesaro, Officialatet:

Föreläsningen delades upp i fem avdelningar:

1. Introduktion: Den kyrkliga uppfattningen av kombinationen pastoral-kyrkorätt.
2. Avgränsningen av konceptet pastoralitet.
3. Principen Salus animarum.
4. Kyrkorätten som en verklighet jämförbar med rättvisan.
5. Harmonin mellan de pastorala och de juridiska behoven inom det kyrkliga livet.

**Här några sammanfattande utdrag:** (För det fullständiga föredraget se bilaga 3)

Den katolska kyrkans kyrkorätt, var ursprungligen en samling av beslut av allmänna eller partikulära synoder, av påvliga brev (decretales) samt apokryfiska skrifter.

De stora kyrkomötena i Nicaea år 325, Konstantinopel m fl avgjorde inte bara trosfrågor utan antog också kyrkorättsliga bestämmelser, s k.canones.

De viktigaste sammanställdes efter 1140 till en lagsamling, Decretum Gratiani. År 1234 publicerade Gregorius IX ett omfattande urval och bestämde att det skulle användas i rättsskolorna och domstolarna. Senare lät också påvarna Bonifatius VIII och Clemens V utge officiella dekretalsamlingar.

Första upplagan av Corpus Juris Canonici utgavs 1582. Påvarnas löpande stiftande av lagar, bullor, publicerades även i en skrift som kallades Bullaria.

1917 uppgick antalet lagar till 10 000 varför påve Pius X påbörjade arbetet med en systematisk sammanställning över den kanoniska rätten. Ledare för detta uppdrag var kardinal Pietro Gasparri och arbetet slutfördes med 1917 års Codex som trädde i kraft under påve Benedictus XV.

### Andra vatikankonciliet

Under påve Johannes XXII blev det vid Andra Vatikankonciliet tydligt att 1917 års Codex måste revideras. Det skedde under påve Johannes Paulus II; för den västliga kyrkan Codex Iuris Canonici 1983 (CIC) och för den östliga riten Codex Canonum Ecclesiarum Orientalium 1990 (CCEO).



1983 års codex för kanonisk rätt fick sitt godkännande med den apostoliska konstitutionen *Sacrae Disciplinaе Leges*, och reviderades senast 1998 med *motu proprio Ad Tuendam Fidem*.

Det är känt att de första åren efter Konciliet fanns en motvilja om inte ett öppet motstånd till själva närvaron av lagen i kyrkan, vilket dessutom framgår av det faktum att det fanns ett behov av att bekräfta de första av de 10 principerna, som var en slags guideline i revisionsprocessen; den exakta juridiska naturen som den nya Codex borde ha haft.

Del av denna typ av anti-juridicalism manifesterade sig i den påstådda oppositionen mellan de pastorala och de juridiska behov; mellan den flexibilitet som är lämplig för pastoral vård och rättens strikta obligatoriska karaktär.

Självaste påven Paulus VI tog till orda i samband av invigning av arbetet för revisionen av Codex för att förklara exakt det pastorala syftet med kyrkolagen, dvs att kyrkorätten är inte oförenlig mellan pastoral och rätt.

– Jag tror inte att kanonisten kan undvika en noggrann observation av det kyrkliga livet för att troget uppfylla sin uppgift. Jag vågar dock säga att tendensen att vägra den kanoniska rätten eller att uppfatta det som ett hinder för en pastoral handling har överdrivits väsentligt. Jag tror inte att man syndar i att vara alltför optimistisk och anse att det inte längre existerar, eller åtminstone inte med samma intensitet som för tjugo år sedan, den utmaningen eller den konflikten som fanns i relation till kyrkolagen.

Kanske handlar det idag mer om en otillräcklig kunskap från en del av de stora pastorala sektorerna av de grundläggande rättsprinciperna och den korrelativa okänsligheten i denna fråga inom en rättslig ram, som gynnar antagandet av naiva lösningar och som leder till orättvisa situationer.

I alla fall är det fortfarande möjligt att hitta områden i kyrkans liv där man kan möta ett problematiskt förhållande mellan de pastorala och de juridiska behoven.

Bortsett från det faktum att det fortfarande finns vissa hinder, fördomar, som tenderar att kontrastera dialektiskt sambandet mellan en pastoral anda och den kanoniska ordningen, räcker det med att tänka på på vilket sätt man ofta för vissa samtal i relation till hur man administrerar rättvisan i Kyrkan, vilka förnedrar de grundläggande principerna i processrätten eftersom de anses vara för formalistiska och stridande mot de pastorala behoven.

### **"Politiskt korrekt"**

Att stödja kyrkorättens pastorala karaktär är nu ett faktum, om ni tillåter mig använda uttrycket, "politiskt korrekt", men vad menar man exakt med "kyrkorättens pastorala väsen"? Vad är egentligen det pastorala och kyrkorättsliga koncept som ligger till grund? Grund till detta koncept och dess följder?

– Låt mig mycket kortfattad säga följande: För det första bör det noteras att konceptet "pastoral" är polyvalent (har flera betydelser).

En första antydning refereras till den bibliska traditionen. Det är den som hänvisar till den egna och exklusiva verksamhet som utövas av de vigda; präster vigda till att agera in Persona Christi, som Alter Christus genom Tria Munera: Ordets förkunnelse, administrera Sakramenten och tjänsten att leda. Den som vi kallar för *munus pascendi* och som Kristus gav till de sina. I denna relation mellan pastoral och kyrkorätt brukar man ju använda sig av termen *munus regendi*.

– Vi får inte heller glömma bort att, tillsammans med betydelsen relaterad till prästernas verksamhet, denna term används också i en mycket bredare mening för att kvalificera hela den kyrkliga eller kristna aktivitet som hör till människan väsen och Guds folks övernaturliga mission, så att pastoral vård inte skulle vara reserverad till de som är vigda utan skulle vara ämnad för alla de döpta.

### **Olika betydelse**

Ibland använder vi ordet pastoral också för att kvalificera den effektiva ecclesiala aktiviteten och vid andra tillfällen för att hänvisa till planerade aktiviteter.



Slutligen bör det betonas, att användningen av termen som syftar på kyrklig verksamhet påverkas av historiska omständigheter. Det betyder att en kyrklig handling kommer att vara pastoral; den kommer att vara effektiv på det pastorala planet om det påverkas av *hic et nunc* (här och nu).

En sista punkt i denna fråga, är när man reducerar den pastorala aktiviteten till en ren jordisk kristendom. När herdarna till exempel glömmar bort deras andliga kallelse och i stället satsar på alla möjliga karitativa pastorala verksamheter; man söker inte längre själarnas goda utan istället det som anses materiellt gott.

En sådan bild och vision skulle inte bara avlägsna sig från det egentliga målet (själarnas eviga frälsning) men den kommer oundvikligen att hamna i konflikt med kyrkorätten eftersom den inte kommer att uppfylla de troendes grundläggande rätt att ta emot Kristi lära i sin helhet.

### **Mål för kyrkorätten**

Det är värt att komma ihåg att det kyrkorättsliga har givit ett trippelvärde till *salus animarum* med hänsyn till rätten: som målet av rättssystemet, som inspirerande princip och som en gränsklausul av den juridiska erfarenhet.

Redan Pius XII hade understrukit i ett tal från den 5 juni 1956, att *kyrkorätten är inte ett mål i sig utan är till tjänst för salus animarum*.

Detta koncept har blivit aktuellt, om än med olika nyanser, i det ögonblicket man ville förklara dess ändamål. För vissa utgör *salus animarum* det omedelbara slutmålet som ger upphov till den kanoniska ordningens särdrag jämfört med något annat juridisk system.

Andra föredrar att prata om etiskt mål; andra som ett medlat slutmål, och så vidare.

Det är i ljuset av detta slutmål som man definierar kyrkorättens pastorala väsen; en tanke som stärks av Codex 1983 sista ord: "Servata aequitate canonica et prae oculis habita salute animarum, quae in Ecclesia suprema semper lex esse debet" (can 1752): "**...alltid skall iakta kanonisk rättvisa och beakta själarnas frälsning, något som alltid måste vara den främsta lagen i Kyrkan**".

Följden blir att alla val gjorda av lagstiftaren, måste ha som ett inspirerande kriterium, att gynna *salus animarum*.

### **Herdarnas mentalitet**

*Salus animarum* har dock en inspirerande funktion, som inte slutar i det lagstiftande ögonblicket, men påverkar all styrande verksamhet och *munus pascendi* i allmänhet.

Det är inte nödvändigt att insistera på hur det Andra Vatikankonciliet har bedömt denna aspekt med tanke på de pastorala behoven som ett kriterium för den disciplinära reformen. Man kan dock fråga sig om denna princip har genomträngt alla herdarnas mentalitet i kyrkan, för ibland är det möjligt att genomskåda styva attityder som postulerar en sort immobilitet i den pastorala organisationens nuvarande tillstånd.

Förutom uppfattningen om *salus animarum* som ett inspirerande kriterium av den kanoniska ordningen har vissa författare sett samma princip snarare som en begränsning till den juridiska normen.

– Enligt min åsikt, att uppfatta *salus animarum suprema lex* som en begränsning av juridisk noggrannhet leder oundvikligen till uppfattningen att lagen är värdig att få pastoral status endast när den begränsar sig.

I den här frågan är minnesvärt påvens tal till Rota Romana (JP11, 18 januari 1990) där han inte tvekade att bekräfta att det var en snedvridning "att bara ge pastoral prägel och betydelse åt de aspekter av måttlighet och mänsklighet som direkt kan kopplas till *aequitas canonica* : rigor iuris i närvaro av en fara för själens frälsning bryts genom att använda *aequitas*. Här är det kända uttrycket av H. Cyprian: «*aequitas est iustitia dulcore misericordiae temperata*»; det vill säga, att endast undantagen från lagarna, att avstå från processernas överklagande och till de kanoniska sanktioner, effektivisering av juridiska formaliteter, har verklig pastoral relevans.



Faktum är att det skulle vara tvivelaktigt att se pastorala behov som en gräns till de juridiska eller motståndare till den ena och viceversa.

Om *salus animarum* vore en begränsning till kyrkorätten så skulle det betyda att vi har att göra med två motsatta lagar inom kyrkan.

När det gäller kanonistiken tror jag att under de nuvarande förhållandena i det kyrkliga livet är den skyldig att arbeta för att bygga upp en djup juridisk kultur inom kyrkan, vidsträckt, som inte begränsar inom de smala marginalerna av den normativistiska uppfattningen av lagen och inte heller reducerar kanonistens uppgift till exeget av de olika canones. Men tvärtom, att han lär sig att först och främst djupt förstå och försvara auktoriteten och friheten, den legitima utövandet av auktoritet och de troendes rättigheter, i ett ord av rättvisan i kyrkan: det är den bästa tjänst som kanonisten just som kanonist kan erbjuda till de kyrkliga vigda och därmed till *salus animarum*.

### **Inget samboförhållande**

Det verkar som om hela diskussionen relaterad till förhållandet mellan pastoral och kyrkorätt ofta är belyst som konsten att skapa ett samboförhållande mellan dessa två dimensioner, trots deras motstridiga intressen; med det resultat att vi kan hävda att, med tanke på kyrkans juridiska karaktär, ja, då måste vi respektera lagen, men begränsa det till pastorala behov.

I vilket fall som helst, till dem som anser att *salus animarum* är en begränsning för rigor iuris, för lagens stränghet, kommer omedelbart frågan upp: vem och framförallt med vilket kriterium - juridisk eller pastoral - fastställs var gränsen går?

Johannes Paulus II som jag citerade i hans tal till Rota Romana, fastställde istället förhållandet mellan pastoral och kyrkorätt på ett sådant sätt att det inte gav utrymme för en dialektisk motstånd mellan dessa två elementen: "Ja, man glömmer sålunda – så han – att också rättvisan och rigor iuris - och följaktligen de allmänna normer, processer, sanktioner och andra typiska händelser med rättslig status, när de visar sig vara nödvändiga, när Kyrkan kräver det för själarnas goda, ja då är de också realiteter som bär inom sig en pastoral prägel."

Och senare avslutade han med en verkligt lapidär mening: "Det är inte sant, att det i att vara mer pastoral, betyder att rätten måste bli mindre juridisk".

Den ultimata anledningen av existensen av kyrkorätten i kyrkan, av den juridiska karaktären av kyrkan grundad av Kristus, den ligger inte i sin hierarkiska struktur (även om den önskas av Gud), men i det faktum att Guds folk lever nödvändigtvis av rättvisa interpersonella relationer, och här bör det noteras att om Kristus har grundat sin Kyrka som juridisk verklighet, är det därför att han gav sin Kyrka och dess medlemmar vissa rättigheter, på det att de har, i rättvisans namn, i uppgift att respektera dem.

## **Andra föreläsningen - det pastorala:**

### **Föreläsare diakon Göran Fäldt,**

#### **ordförande i katolska utskottet för äktenskap och familj; KUÄF.**

Han redovisade svar från KUÄF på motionen från hösten 2018 angående införande av vigselfaddrar. Svaret fanns utskrivet tillgängligt för alla (se bilaga 4).

Göran Fäldt hade ambitiöst skrivit ut hela sin föreläsning i ett litet häfte som delades ut till deltagarna.

Han inledde med att säga att det inför en vigsel är viktigt att stärka parternas intentioner att leva i ett katolskt äktenskap. Det är att visa omsorg om de unga i församlingen. Att ge frihet men också utrymme för en fast grund. Var får den katolska identiteten sin plats i mötet mellan kyrkan och omgivande sociala strukturer?

Han betonade också vikten av att de som skulle vigas gick utbildning, som bör ge tid till eftertanke och prövning; därför minst sex månader.



Föredraget var indelat i tre delar:

### 1. Att vara olika och bilda nya familjeträd i Sverige

Hit hör alla frågor om olikheter i kulturer, traditioner, och ursprung. Viktiga i stora invandrarförsamlingar. Vissa grupper kan inte tänka sig samboförhållanden. Andra kan ta strid mot sina föräldrars vilja.

*Amor Laetitia - Glädjen att älska*, påvens uppmaning efter familjesynoden, finns utgiven 2016 på svenska på Veritas förlag. En diskussionsplan gjordes 2018 på svenska av Bilda. Den har skickats ut till församlingarna.

Familjesynoden och Världsfamiljemötet samt helgonförklaringen av det gifta paret Louis och Zélie Martin 2015 har engagerat.

Den kristna familjen är ett tjänande ämbete i Kyrkan. "Huskyrkan" är ett begrepp i Nya Testamentet. Föräldrarna kan ses som medskapare av mänskligt liv.

Äktenskapet är ouplösligt och har krav på obrottslig trohet.

Den inre föreningen mellan den äktenskapliga akten och alstrandet av barn får inte brytas av människan.

### 2. Artificiell födelsekontroll - konsekvenser

Den senare åsikten har lett till auktoritetskras i Kyrkan. Den har lett till att västerländska samhällen har bortsett från katolsk morallära och skapat betydande problem.

Det är viktigt att paren får hjälp att se familjebildningen långsiktigt; ända in mot ålderdomen. Idag blir familjer med många barn allt ovanligare; det kan senare skapa problem med tryggheten i livet och omsorg om varandra. Hur blir livet för ensam barnen?

Åsiktsförtrycket är stort. Det är svårt för ungdomarna att stå för den kristna människosynen. Trans- och quer-personer visas ofta fram som föredömen.

Kyrkan måste ge stöd. Ungdomar måste känna att Jesus vandrar med dem - de är de viktigaste missionärerna för framtiden.

En äktenskapsförberedande kurs måste vara i minst 6 mån. Det som verkligen hjälper är goda föredömen (se även svar på remissen om äktenskapsfaddrar).

Vi vill göra ansträngningar för att stödja det katolska äktenskapet. Vi måste börja med den rätta grunden. Även om många katoliker anser sig förstå saken bättre och kräva en förändring av kyrkans lära.

### 3. Att överföra katolska värden till äktenskapen

Accepterar de unga Kyrkans lära eller driver den dem från Kyrkan?

Tankarna kring *Kroppens teologi* kan vara till stor hjälp. Det är viktigt att frågorna i ansökan om vigsel är anpassade till vigselparens situation som blivande makar. Kurs på minst 6 mån med tid att reflektera. Olika synsätt i olika samfund i Sverige på t ex homosexualiteter, frågan får inte vara tabu men man får inte förlora kontakten med grunden i Bibeln.

De unga vill faktiskt veta vad Kyrkan lär och vad som förvänts av dem. Vad som diskuteras i toppen av samhället betyder inte vara detsamma som vad som är värt att prata om i roten.

Försök hitta förebilder; leta kända stadiga förhållanden.

Jag vill anförtro mina tankar åt den heliga Birgitta. Hela hennes liv inspirerar oss och kan vara många till hjälp i en tid då äktenskap och familj inte på samma sätt som förr läggs som grundsten i det gemensamma samhället.

***Heliga Birgitta, maka och moder och mottagare av himmelska uppenbarelser, bed för oss!***

*Not:* Föredrag om *Kroppens teologi* hålls regelbundet av syster Sofie i Röggle kloster. Hon har också skrivit flera böcker i ämnet, klokt formulerade och mycket användbara för ungdom.

Om *heliga Birgittas äktenskap och familjeliv* finns mycket skrivet,

se bl a <https://www.katolskbokhandel.com/catalogsearch/result/?q=birgitta>



Därefter följde **grupparbeten** kring de nya frågeställningarna till vigselpar som Göran Fäldt sammanställt.

Så blev det lunch och en kort egen tid innan alla förevigades på gräsmattan framför stora huset.

Därefter lästes en **Rosenkransbön** i kyrkan, ledd av Mira Biloglav Gregov.

Eftermiddagskaffe väntade sedan i Mälarhuset.

## Redovisning

Alla sex gruppernas redovisning presenterades muntligt av samtalsledarna och några diskussioner av resultaten kom inte upp. (se bilaga 5)

## Plenum med budget och motioner

Moderator Kerstin Wallin öppnade förhandlingarna. Mötet förklarades stadseenligt utlyst och ärendelistan godkändes.

John Mossop föredrog AU:s förslag till budget. Pastoralrådet beslöt att godkänna förslaget och äska medel för det hos stiftsstyrelsen (bilaga 6).

## Nyheter i stiftet

Biskop Anders inledde med att rekommendera så många som möjligt att åka till den stora familjekongressen i **Fredrikstad i Norge 21 till 24 maj 2020 på temat "Kärlek i familjen är Kyrkans styrka"**.

Mer om detta finns på nätet <https://pastoral.no/nordiske-familjedager/>.

Frågor kan sändas till: nordicfamilydays2020@katolsk.no.

Stockholms katolska stift växer nu med 2 - 3 000 medlemmar varje år. Men samtidigt är det 500 - 1 000 som begär utträde varje år. De som utträder har ingen naturlig kontakt med Kyrkan och är sällan kända i församlingarna. Den katolska identiteten försvagas generation för generation.

Vi har få vigslar inom katolska kyrkan och många är blandäktenskap av olika typ. Det är viktigt att stödja de om vill ingå katolska äktenskap. Det är svårt att få 15-20-åringarna att gå i mässan, men det är viktigt att stödja den gruppen.

Antalet konvertiter stiger. Det är ett stort intresse och gäller ofta män i sina bästa år; förvånansvärt många är "Guds barnbarn". Deras bakgrund kan vara Livets ord i Uppsala eller schartauaner från Göteborgstrakten men också sekulära muslimer. Ett problem är af-ganska killar som inte blir trodda, trots att de är döpta som konvertiter.

I Göteborg är ett 30-tal konvertiter på gång. De är mellan 17 och 70 år och komma ur helt olika social och religiös bakgrund. De bidrar mycket till församlingslivet. Många är också med i det gamla hemlandet som t ex Polen.

Vid begravningar kommer det fram att runt hälften av de döda inte är registrerade som katoliker. Vissa utträder utan att säga det i familjen. Därför uppmanar jag alla att skriva in i sitt testamente hur de vill ha sin begravning. Den katolska begravningen är ju inget sakrament. Det är ett fint tillfälle att missionera.

Det är ju Svenska kyrkan som administrerar kyrkogårdarna överallt utom i Stockholm och Tranås. Men enligt begravningslagen skall det finnas möjlighet även för andra konfessioner att erbjudas speciella områden. I Stockholm finns två katolska kyrkogårdar och den förste maj i år invigdes en i Norrköping.

Invandringssituationen är problematisk. Sverige täpper till vägarna. Från Syrien och Eritrea har man stora möjligheter att få uppehållstillstånd men syrier från vissa områden kan bli



avvisade. Hit kommer enstaka från Venezuela men det finns också en irregulär invandring där landsmän tar in svart arbetskraft. Caritas gör en stor insats i dessa frågor.

I en del fångelser har funnits klosterplatser, men dessa dras nu in pga överbeläggning. Men det finns ännu andaktsrum på fångelserna både för intagna och för personal.

Två seminarister har flyttat till Rom och en kaldé till Irak. Just nu har vi fem seminarister och fem från ordnar samt två diakoner på gång och två som prövar för att bli diakoner.

Några är på väg att bli ordenssystrar både i Sverige, ute i Europa och i USA medan Elisabeth-systrarna drar sig tillbaka.

Det har blivit "på modet" att fira mässa i domkyrkorna. Det sker i Lund, medan man bygger om, men där har man också har gemensam vesper i domkyrkan. I Uppsala har också firats mässa med konfirmation i anslutning till ett S:t Erik-jubileum och i Strängnäs domkyrka mässa. Vi har använt mer än 100 av Svenska Kyrkans kyrkor och Eumenias kyrka i Skärholmen och Tensta. Vi lånar ut vår kyrka i Karlstad till rysk-ortodoxa och söker nya kyrkor i Värnamo, Kristianstad och Örebro. De orientaliska kyrkorna har stora behov. Den kaldeiska är större än den svensk-språkiga.

– Vi behöver hitta enhet mellan grupperna och i stort är jag förvånad över hur väl det kan fungera mellan olika grupper.

Slutligen poängterade biskop Anders att boken med den nya tidegården är på gång och väntas komma ut under nästa år.

Efter biskopens genomgång fanns det möjlighet att ställa korta frågor för att få lite längre svar:

Först ut var Margareta Jaringe, Uppsala:

Hennes fråga gällde kyrkoherdeutbildningen.

**Hon fick svar:** Att man försöker komma igång. Förra året blev det en särskild studievecka för präster. Det finns vissa språkproblem att komma över och det är allmänt svårt att hitta präster som vill vara kyrkoherdar.

Nästa fråga blev: Vilka är det som lämnar katolska kyrka?

**Svaret** blev: Det har aldrig gjorts någon sådan undersökning. Nyligen var det en grupp kvinnor i 30 - 40-årsåldern i S:t Eugenia som lämnade. Det förekommer vissa kampanjer, även bland äldre. Vid 18 år är det stort manfall. Få vet om att man kan begära dispens för att betala kyrkoavgift om man är sjuk, studerar eller har tung försörjningsbörda.

**Fråga:** Hur mycket gör man i församlingarna för att upplysa om möjligheten till dispens?

**Svar:** En del skickar ut ett förklarande brev till de som fyller 18 år. Det är ett fint exempel som alla församlingar borde införa.

**Fråga:** Alla 18-åringar borde få dispens?

**Svar:** Det viktiga är att församlingarna informerar.

**Fråga:** Det finns en debatt i Sverige angående att barn vid 15 år kan få byta kön?

**Svar:** Det är en viktig fråga som kyrkan tar avstånd från. Ofta ångrar de sig efteråt.

**Fråga:** Hur är det nu med stiftets medverkan i Svenska Missionsrådet?

**Svar:** Det är en viktig fråga. Vi upptäckte att Missionsrådets jämställdhetsorgan hade den uppfattningen att abort var ok och att det var en förutsättning för att få biståndsmedel från Sida. Vi har haft en dialog kring detta och inväntar ett svar. Beslut tas på nästa stiftsråd om vi skall lämna Svenska Missionsrådets styrelse. Det verkar vara svårt för Svenska Missionsrådet att backa så det troliga är att vi lämnar. Vi får inget från Sida.

Så avslutades frågestunden.

På programmet därefter stod mässa i kyrkan och sedan middag.



## Kulturkväll med Tord Fornberg

### Familjeliv i fornkyrkan

Med hänvisning till mötets tema om äktenskapet kändes det intressant att fokusera en stund på hur livet i familjerna gestaltade sig under kyrkans första århundraden. Docent Tord Fornberg, tidigare Uppsala universitet och Newmaninstitutet fick ta sig an ämnet. Han började med grundläggande fakta att det som då kallades *familj* var en grupp till antalet långt större än vårt begrepp *familj* idag. Då bestod det ofta av tre generationer med far, morfar och barn men också slavar och tjänstefolk i de mer förmögna familjerna. Slavarna hade sin ålderdom försörjd och tackade därför ofta nej till att bli fria. Familj stod inte bara för gruppen människor utan var också ett begrepp för arbetsplats.

### Slav och fri

Dessutom fanns det ett klientsystem; ett flytande begrepp som styrde vilka som stod över respektive under varandra, vilka som bugade djupt och vilka som tog emot. Det är oftast situationen i städerna som beskrivs i Bibeln och sällan står det något om landsbygden. Texterna i de paulinska skrifterna tyder på ett strikt delat samhälle. Men när Perpetua, en romersk adelsdam, och Felicitas, hennes slav, hölls i fängelse för att ha konverterat till den kristna tron fick de dela cell innan de avrättades.

Förhållandena mellan slav och fri beskrivs Bibeln. Enligt Mose lag rådde dock att patriarkaliskt synsätt och det kom att dominera de första kristna eftersom de var judar som konverterat. Mannen kunde bestämma att hela hans hus; hans familj inklusive slavar och tjänare skulle döpas. Det fanns en misstro mot judisk etik. Det nya bland de kristna var att plikterna var ömsesidiga. Män skulle älska och ära sina hustrur och fruarna skulle underordna sig sin mans vilja.

### Bibelställen

I Lukas 8:1-3 beskrivs vilka som följde Jesus. Det var tolv män samt tre namngivna kvinnor Maria från Magdala, Johanna och Susanna. Här finns skillnaden beskriven att Jesus låter sig omgivas av både män och kvinnor medan en rabbin bara skulle haft män i sin närhet. I gamla och nya testamentet finns regelverk för synen på äktenskap.

I Matteus 19 finns Jesu ord om äktenskapet och hans förklaring till att skilsmässa kan vara tillåten vid podneja, dvs förbudna led.

I 1 Kor 7 ger Paulus sin syn på äktenskapet och de äkta makarnas liv tillsammans. I fortsättningen även andra levnadsregler bl a om att man inte fick äta offerkött.

Det finns få festdagar beskrivna. I Genesis 20 beskrivs hur Farao fyller år. Annars är den mest kända Herodes Antipas fest när hans dotter begärde att få Johannes Döparens huvud på ett fat - och fick det.

I apokryfiska Jakobs protevangelium Kap 6:2 finns en beskrivning av hur Joakim och Anna firade Jungfru Marias ett-årsdag.

Därefter kändes det naturligt att som överraskande programpunkt

### **fira biskop Anders 70-årsdag med present, hurrarop, tal och gratulationer.**

Ett olivträd överlämnades vilket senare skall bli en del av biskopens gåva till det nya klostret i Motala. Som avslutning sjöngs psalmen "Må din väg gå Dig till mötes" inför biskopens fortsatta livsresa i allmänhet och hans förestående Afrika-resa i synnerhet.

Därefter fortsatte programmet med trivsamt samvaro på traditionellt sätt i Stora huset.



**Söndag 20 oktober 2019**

Laudes och tidig frukost inledde söndagens program.

## **Plenum fortsatte**

Förhandlingarna återupptogs och alla fick var sin av de nya informationspärmar som sammanställts enligt beslut i AU.

**Varje ledamot blir ansvarig för att pärmen sköts** och att den delges reserver som hoppa in eller nyvalda ledamöter som tar över efter val.

Pärmen innehåller från början regelverk för församling och pastoralråd, aktuell telefonlista för 2019, vägvisning till Marielund, indelningen i dekanat, historik över Marielund samt stiftets kommunikationspolicy mm.

Det är sedan respektive ledamots ansvar att hålla pärmen uppdaterad med bl a protokoll. Den kommer också att uppdateras med annat materiel från AU efterhand som det blir lämpligt.

## **Motioner**

Därefter var det dags för de tre motionerna att behandlas.

Ann-Marie Linderås föredrog de tre motionerna som kommit in i tid. En utöver det hade kommit in för sent och hade därför hänvisats till vårmötet 2020. Därefter ställde Kerstin Wallin proposition på en motion i taget.

De handlade om försök med en kvinnlig representant för stiftet att följa biskopen på visitationer, om gemensam mandatperiod för alla val i församlingarna samt framtagande av plan för studier av regelverk för församlingarnas och stiftens råd.

AU hade berett motionerna och förslag till beslut hade varit anslagna under mötet. Ingen diskussion följde.

PR beslöt

**att följa AU.s förslag till beslut och bifalla alla tre motionerna (se bilaga 7).**

## **Ungdomsynoden och Christus vivit**

Efter en kort paus för frukt blev det dags för ungdomsfrågorna att hamna i fokus. Just till pastoralrådets möte var översättningen till svenska och tryckningen av boken *Jesus lever* klar och kunde distribueras. Alla ledamöter fick var sitt exemplar.

Stiftets ungdomssekreterare Elin Jönsson och Fiorella Bastidas från Bilda presenterade ungdomssynodens alla delar allt från remisserna under hösten 2017, där Pastoralrådet var ett av remissorganen som svarade på frågor om ungdomars situation i Sverige, fram till påve Franciscus sammanfattning, råd och tankar inför framtiden, samlade i boken *Christus vivit* (Jesus lever).

Ett av synodens syften var att undersöka och tolka verkligheten, Instrumentum Laboris, och att utifrån det resultatet kunna ge rekommendationer. Boken är tänkt som påvens brev både till unga och till hela folket. Tonen i rekommendationerna är genomgående från marginalen och inåt samt missionerande utåt.

Den innehåller nio kapitel med olika tema som riktar sig till olika grupper, vissa till ungdomar, andra till äldre, vissa till föräldragenerationen. Detta gör den utmärkt som underlag till att skapa diskussionsgrupper som kan läsa den tillsammans - därmed kan man se den som en bok för alla.

Därför har Bilda också ställt samman en studieplan som gör boken perfekt för studiecirklar; för att alla skall upptäcka nya sidor hos de unga i Kyrkan.

Till pastoralrådets ledamöter gick uppmaningen:

– Ni är nyckelpersoner och har kontakt med de unga i er församling. Ni får boken här men den kommer också att distribueras gratis till alla ungdomar. Det är bara att beställa. Ni får betala portot för paketen. Dessutom finns den att ladda ner på nätet via Veritas, stiftets och Bildas hemsidor.



Boken blir ett utmärkt material att använda i ungdomsgrupperna efter konfirmationen. Kerstin Wallin avtackade Elin Jönsson och Fiorella Bastidas med lite choklad på samma sätt som övriga föredragshållare under mötet.

### **Generalvikariens slutord**

I biskop Anders frånvaro på grund av resa tackade generalvikarie p. Pascal René Lung OP alla för väl genomfört möte och önskade god resa hem.

Därefter var det dags att plocka ihop alla papper och streta uppför backen en sista gång för detta möte för att fira mässa i kapellet.

Där bads i **allmänna förbönen** särskilt för de katolska äktenskapen.

Dessa förböner var formulerade av diakon Göran Fäldt och

kan även användas i ledamöternas hemförsamlingar:

– att Du, Herre, ville välsigna, beskydda och bevara de nya familjeträden i Din Kyrka, så att de med glädje och förtroende vittnar om kallelsen som kristna familjer, ber vi Dig o Herre, - Herre, hör vår bön!

– att Du, Herre, med Din rika nåd ville ingjuta en sann och trogen kärlek mellan man och hustru, så att barnen Du ger dem får växa upp med goda förebilder och själva berikar Kyrkan med sina liv, ber vi Dig o Herre, - Herre, hör vår bön!

– att Du, Herre, som själv växte upp i en mänsklig familj visar oss, som vill vara Dina huskyrkor, trons, kärlekens och hoppets väg till lycka och glädje för oss själva och våra medmänniskor, ber vi Dig o Herre, - Herre, hör vår bön!

Låt oss be Guds Moder Maria och helgonen, särskilt den Heliga Birgitta och de heliga Louis och Zélie Martin, om förbön för vårt arbete i församlingarna och i Din Kyrka

– Var hälsad Maria full av nåd, Herren är med Dig, välsignad är Du bland kvinnor och välsignad är Din Livsfrukt Jesus, Heliga Maria Guds Moder, bed för oss nu och i vår dödsstund, Amen.

+++++

Så packade alla sina väskor, samlades till en sista utsökt måltid där Kerstin Wallin tackade personalen med Anne och Gunnar Silow i spetsen.

Till sist samsades man som vanligt om skjuts i de bilar som fanns tillgängliga för att komma till Brommaplan i tid för vidare hemresa med buss eller tunnelbana till tåg eller flyg.

Drev och Halmstad dag som ovan



Ann-Marie Linderås  
Sekreterare



Kerstin Wallin  
Moderator



## Program för Stiftets Pastoralrådsmöte

den 11 - 13 oktober 2019.

**Tema: Äktenskapet och Rapport från Ungdomssynoden**

### **Fredag den 11 oktober**

- 17.00 Ankomst efterhand. Reception i salongen, välkommen att hämta din namnbricka. Rum fördelas av Gunnar.
- 18:00 Mässa i kapellet
- 19:00 Middag
- 20:00 Presentation/upprop av ledamöter i PR
- 20.15 Biskop Anders Katekes
- 21:00 Kvällste

### **Lördag den 12 oktober**

- 08:15 Laudes
- 08.45 Frukost
- 09.45 Föreläsning: Äktenskapets teologi och juridik.
- 10.30 Kaffe
- 10.45 Föreläsning: Äktenskapets pastorala verklighet
- 11.45 Gruppsamtal i blandade grupper, ev frågor och synpunkter
- 13.00 Lunch, egen tid
- 14.15 Gruppfoto (plats meddelas senare)
- 14.30 Rosenkransen vid Mariagrottan
- 15.00 Kaffe
- 15.15 Frågor från gruppsamtalen
- 15.45 Plenum, budget, motioner, rekommendationer
  
- 16.15 Biskop Anders om nytt och aktuellt i stiftet.

- 16.45 Allmän frågestund "På minuten"; korta frågor får lite längre svar
- 18.00 Mässa med adoration
- 19.00 Middag
- 20.00 Kulturkväll Tord Fornberg
- 21.00 Mingel

**Söndag 13 oktober**

- 07:45 Laudes
- 08:00 Frukost
- 09.00 Rapport från Ungdomssynoden
- 09.45 Frukostund
- 10.00 Övrigt
- 10.30 Mötet avslutas.
- 11.00 Vi firar den Heliga Mässan
- Packning
- 13:00 Lunch
- Hemresa





## PASTORALITET OCH KYRKORÄTT I KYRKAN

Manuskript till föredrag av msgr Furio Cesare, Officialatet Stockholms stift, hållit på Pastoralrådsmöte 19 oktober 2019.

1. Introduktion: Den kyrkliga uppfattningen av kombinationen pastoral-kyrkorätt.
2. Avgränsningen av konceptet pastoralitet.
3. Principen Salus animarum.
4. Kyrkorätten som en verklighet jämförbar med rättvisan.
5. Harmonin mellan de pastorala och de juridiska behoven inom det kyrkliga livet

### 1. INTRODUKTION

Den katolska kyrkans kyrkorätt, ursprungligen var en samling av beslut, av allmänna eller partikulära synoder, av påvliga brev (decretales) samt apokryfiska skrifter.

De stora kyrkomötena i Nicaea, Konstantinopel m.m. avgjorde inte bara trosfrågor utan antog också kyrkorättsliga bestämmelser, "canones".

De viktigaste sammanställdes efter 1140 till en lagsamling, "Decretum Gratiani". År 1234 publicerade Gregorius IX ett omfattande urval och bestämde att det skulle användas i rätts-skolorna och domstolarna. Senare lät också påvarna Bonifatius VIII och Clemens V utge officiella dekretalsamlingar, som fick en mindre betydelse.

Första upplagan av Corpus Iuris Canonici utgavs 1582. Påvornas löpande stiftande av lagar, bullor, publicerades även i en skrift som kallades Bullaria.

1917 uppgick antalet lagar till 10 000, varför påve Pius X påbörjade arbetet med en systematisk sammanställning över den kanoniska rätten.

Ledare för den kodexkommission som fick detta uppdrag var kardinal Pietro Gasparri och arbetet slutfördes med 1917 års Codex som trädde i kraft under påve Benedictus XV.

Under påve Johannes XXII blev det vid Andra Vatikanconciliet uppenbart att 1917 års Codex måste revideras, vilket skedde under påve Johannes Paulus II, för den västliga kyrkan Codex Iuris Canonici 1983 (CIC), och för den östliga ritten Codex Canonum Ecclesiarum Orientalium 1990 (CCEO).

1983 års codex för kanonisk rätt, fick sitt godkännande med den apostoliska konstitutionen Sacrae Disciplinae Leges, och reviderades senast 1998 med motu proprio Ad Tuendam Fidem.

### 2. AVGRÄNSNING AV BEGREPPET PASTORALITET

Det är känt att de första åren efter Conciliet fanns en motvilja om inte ett öppet motstånd till själva närvaron av lagen i kyrkan, vilket framgår dessutom av det faktum att det fanns ett behov av att bekräfta i det första av de 10 principerna, som var en slags guideline i revisionsprocessen, den exakta juridiska naturen som den nya Codex borde ha haft.

Del av denna typ av anti-juridicalism manifesterade sig i den påstådda oppositionen mellan de pastorala och de juridiska behov, mellan den flexibilitet som är lämplig för pastoral vård och rättens strikta obligatoriska karaktär.

Självaste påven Paulus VI tog till orda i samband av invigning av arbetet för revisionen av Codex för att förklara exakt det pastorala syftet med kyrkolagen, dvs att kyrkorätten är inte oförenlig mellan pastoral och rätt.



Faktum är att jag tror att kanonisten kan inte undvika en noggrann observation av det kyrkliga livet, för att troget uppfylla sin uppgift.

Jag vågar dock säga att tendensen att vägra den kanoniska rätten eller att uppfatta det som ett hinder för pastoral handling har övervägt sig väsentligt; Jag tror inte att man syndar i att vara alltför optimistisk och anse att det inte längre existerar, eller åtminstone inte med samma intensitet som för tjugo år sedan, den utmaning eller den konflikt som fanns i relation till kyrkolagen.

Kanske handlar det idag mer om en otillräcklig kunskap från en del av de stora pastorala sektorer, av de grundläggande rättsprinciperna och den korrelativa okänsligheten i denna fråga, inom en rättslig ram, som gynnar antagandet av naiva lösningar och som leder till orättvisa situationer.

I alla fall är det fortfarande möjligt att hitta områden i kyrkans liv där man kan möta ett problematiskt förhållande, utformat på ett dialektiskt sätt, mellan de pastorala och de juridiska behoven.

Bortsett från det faktum att det fortfarande finns vissa hinder, fördomar, som tenderar att kontrastera dialektiskt sambandet mellan en pastoral anda och den kanoniska ordningen, räcker det med att tänka på vilket sätt, ofta man för vissa samtal i relation till hur man administrerar rättvisan i Kyrkan, som förnedrar de grundläggande principerna i processrätten eftersom de anses vara för formalistiska och stridande mot de pastorala behoven.

Att stödja kyrkorättens pastorala karaktär är nu ett faktum, om ni tillåter mig använda uttrycket "politiskt korrekt", men vad menar man exakt med "kyrkorättens pastorala väsen"? Vad är egentligen det pastorala och kyrkorättsliga koncept som ligger till grund? Grund till detta koncept? och dess följder?

Låt mig mycket kortfattad säga följande:

För det första bör det noteras att konceptet "pastoral" är polyvalent (flera betydelser)

En första antydning refereras till den bibliska traditionen, det är den som hänvisar till den egna och exklusiva verksamhet som utövas av de vigda, präster vigda till att agera in Persona Christi, som alter Christus genom de Tria Munera: Ordets förkunnelse, administrera Sakramenten och tjänsten att leda, den som vi kallar för munus pascendi och som Kristus gav till de sina; i denna relation mellan Pastoral och kyrkorätt brukar man ju använda sig av termen munus regendi.

Vi får inte heller glömma bort att tillsammans med betydelsen relaterad till prästernas verksamhet, denna term används också i en mycket bredare mening för att kvalificera hela den kyrkliga eller kristna aktivitet som hör till människan väsen och Guds folks övernaturliga mission, så att pastoral vård inte skulle vara reserverad till de som är vigda men skulle vara ämnad för alla de döpta.

Ibland använder vi ordet pastoral också för att kvalificera den effektiva ecclesiala aktivitet och vid andra tillfällen i att hänvisa till planerade aktiviteter.

Slutligen bör det betonas, att användningen av termen som syftar på kyrklig verksamhet påverkas av historiska omständigheter; det betyder att en kyrklig handling kommer att vara pastoral, den kommer att vara effektivt på det pastorala plan om det påverkas av hic et nunc (här och nu); ni märker att en sådan inställning medför risken av att man konfigurerar Guds folks verksamhet bara i historisk mening, och således marginaliserar det hela vid sidan av den oförändeliga sanningen.

En sista punkt i denna fråga, är när man reducerar den pastorala aktivitet till en ren jordisk kristendom, när herdarna till exempel glömmar bort deras andliga kallelse och i stället satsar på alla möjliga karitativa pastorala verksamheter; man söker inte längre själarnas goda men istället det som anses materiellt gott.

En sådan bild och vision, skulle inte bara avlägsna sig från det egentliga målet (själarnas eviga frälsning) men den kommer oundvikligen att hamna i konflikt med kyrkorätten eftersom den kommer inte att uppfylla de troendes grundläggande rätt att ta emot Kristi lära i sin helhet.

### 3. SALUS ANIMARUM

Det är värt att komma ihåg att det kyrkorättsliga har givit ett trippelvärde till *salus animarum* med hänsyn till rätten: som målet av rättssystemet, som inspirerande princip och som en gränsklausul av den juridiska erfarenhet.

Redan Pius XII hade understrukt i ett tal från den 5 juni 1956, att kyrkorätten är inte ett mål i sig utan är till tjänst för *salus animarum*.

Detta koncept har blivit aktuellt, om än med olika nyanser, i det ögonblicket man ville förklara dess ändamål: för vissa utgör *salus animarum* det omedelbara slutmålet som ger upphov till den kanoniska ordningens särdrag jämfört med något annat juridisk system, andra föredrar att prata om etisk mål, andra som en medlad slutmål, och så vidare.

Det är i ljuset av detta slutmål som man definierar kyrkorättens pastoral väsen, en tanke som stärks av Codex 1983 sista ord: "Servata aequitate canonica et prae oculis habita salute animarum, quae in Ecclesia suprema semper lex esse debet" (can 1752): "...alltid skall iakta kanonisk rättvisa och beakta själarnas frälsning, något som alltid måste vara den främsta lagen i Kyrkan".

Följden blir att alla val gjorda av lagstiftaren, måste ha som ett inspirerande kriterium, att gynna *salus animarum*.

*Salus animarum* har dock en inspirerande funktion som inte slutar i det lagstiftande ögonblicket, men påverkar all styrande verksamhet och *munus pascendi* i allmänhet.

Det är inte nödvändigt att insistera på hur det Andra Vatikankonciliet har bedömt denna aspekt, med tanke på de pastoral behoven som ett kriterium för den disciplinära reformen.

Man kan dock fråga sig om denna princip har genomträngt alla herdarnas mentalitet i kyrkan, för ibland är det möjligt att genomskåda styva attityder som postulerar en sort immobilitet i den pastoral organisationens nuvarande tillstånd.

Förutom uppfattningen om *salus animarum* som ett inspirerande kriterium av den kanoniska ordningen har vissa författare sett samma princip snarare som en begränsning till den juridiska normen.

Enligt min åsikt, uppfatta *salus animarum* *suprema lex* som en begränsning av juridisk noggrannhet leder oundvikligen till uppfattningen att lagen är värdig att få pastoral status endast när det tempererar sin rigor *iuris*, det vill säga när den begränsar sig.

I den här frågan är minnesvärt påvens tal till Rota Romana (JP11, 18 januari 1990) där han inte tvekade i att bekräfta att det var en snedvridning "att bara ge pastoral prägel och betydelse åt de aspekter av måttlighet och mänsklighet som direkt kan kopplas till *aequitas canonica* : rigor *iuris* i närvaro av en fara för själens frälsning bryts genom att använda *aequitas*. Här är den kända uttryck av den H. Cyprian: «*aequitas est iustitia dulcore misericordiae temperata*») det vill säga, att endast undantagen från lagarna, att avstå från processernas överklagande och till de kanoniska sanktioner, effektivisering av juridiska formaliteter, har verklig pastoral relevans.

Faktum är att det skulle vara tvivelaktigt att se pastoral behov som en gräns till de juridiska eller motståndare till den ena och viceversa. I slutändan, om *salus animarum* vore en begränsning till kyrkorätten så skulle det betyda att vi har att göra med två motsatta lagar inom kyrkan.

Det verkar som om hela diskussionen relaterad till förhållandet mellan pastoral och kyrkorätt är ofta belyst som konsten att skapa ett samband mellan dessa två dimensioner, trots deras motstridiga intressen; med det resultat att vi kan hävda att, med tanke på kyrkans juridiska karaktär, ja, då måste vi respektera lagen, men begränsa det till pastoral behov.

I vilket fall som helst, till dem som anser att *salus animarum* är en begränsning för rigor *iuris*, för lagens stränghet, kommer omedelbart frågan upp: vem och framför allt med vilket kriterium - juridisk eller pastoral - fastställs var gränsen går?

Johannes Paulus II som jag citerade i hans tal till Rota Romana, fastställde istället förhållandet mellan pastoral och kyrkorätt på ett sådant sätt att det inte gav utrymme för en dialektisk motstånd mellan dessa två elementen: "Ja, man glömmer sålunda – sa han – att också rättvisan och *rigor iuris* - och följaktligen de allmänna normer, processer, sanktioner och andra typiska händelser med rättslig status, när de visar sig vara nödvändiga, när Kyrkan kräver det för själarnas goda, ja då är dem också realiteter som bär inom sig en pastoral prägel. Och senare avslutade han med en verkligt lapidär mening: "det är inte sant, att i det att vara mer pastoral, betyder att rätten måste bli mindre juridisk".

Jag går nu över med att föreslå några grundläggande tankar kring lagens väsen för att belysa frågan om dess relation med det pastorala.

#### 4. KYRKORÄTTEN SOM EN VERKLIGHET JÄMFÖRBAR MED RÄTTVISAN.

Vad som sagts hittills angående *salus animarum* och dess relation till kyrkorätten låter oss förstå att begreppet lag, rätt, uppfattas som den (lagliga) verksamheten hos kyrkans ledning eller som normer (eller, i vilket fall som helst, ett rättssystem bestående av en rad olika normer) som också har sitt ursprung från kyrkans lednings verksamhet.

Det är lätt att tillskriva en pastoral natur till kyrkorätten såsom vi förstår här, eftersom den juridiska verksamheten vore inget annat än en del av den pastorala funktionen. Faktum är att Kyrkans regering skapar skyldigheter av juridisk natur som samtidigt är en dimension av *munus pascendi*, funktionen att leda Guds folk: det är otvivelaktigt en både pastoralt och juridiskt uppgift på samma gång.

När det gäller betydelsen av kyrkorätt förstådd som den kyrkliga normen, det skall sägas att även här är det lätt att hitta den pastorala dimensionen. Vid närmare kontroll, konsten att ge lagar, att promulgera, det vill säga ge en ordning för det gemensamma väl av dem som är ansvariga för komuniteten, är en pastoral konst, eftersom gemenskapens bästa är alltid rapporterbart till *salus animarum*.

Om vi följer denna tolkning av lagen, så verkar det inte vara problematiskt att bekräfta lagens pastorala karaktär, i själva verket skulle lagen även vara en del av den pastorala vården.

Men förutom allt, enligt min åsikt, denna tolkning av lagen, utan lämplig hänvisning till rättvisa, förvrängs, med allvarlig konsekvenser för rättvisan i kyrkan och slutligen för den ordning som önskas av Gud.

Jag tror att varningen från Aquinate är upplysande, när den klargör att «*Lex non est ipsum ius, proprie loquendo, sed aliqualis ratio iuris*», att rätten är ingenting annat än föremålet för rättvisans dygd, nämligen "*ipsa res iusta*", det som tillhör ett subjekt och som ges av en annan. (Det är faktiskt det klassiska konceptet om lagen som den normativistiska positivism har glömt bort). Att relatera rätten med rättvisa snarare än med lagen, det är att bekräfta att frågan om kyrkorätten är inte ett problem rörande kyrklig disciplin utan av rättvisa i kyrkan, och det medför en förändring av den grundläggande vision och, enligt min mening, nyckeln till att lösa dialektiken mellan pastoral och rätt.

En vision av kyrkorätt som vad som är rätt i kyrkan skulle det få många sympatier i många kyrkliga kretsar som istället hittills demonstrerat en viss motvilja med respekt för allt som heter kyrkorätt; men också gentemot den kanoniska vetenskapen, förstådd som den motiverande kunskapen om kyrklig rättvisa, det skulle också gagna en större prestige. Faktum är att vi från detta perspektiv, att motsätta sig i förhållande till den kanoniska lagen handlar inte om att motsätta sig den etablerade disciplinen, däremot för rättvisan i kyrkan; det skulle innebära att man åkallar en pastoral utan eller mot rättvisan, vilket är väldigt oattraktivt.

Men det handlar inte om att marknadsföra kyrkorätten eller att förära en *coetus canonicarum*, men av sanningen i kyrkans verklighet. Kristus grundade hans kyrka med vissa väsentliga noter, inklusive de juridiska.

Den ultimata anledningen av existensen av kyrkorätten i kyrkan, av den juridiska karaktären av kyrkan grundad av Kristus, den ligger inte i sin hierarkiska struktur (även om den öns-



kas av Gud), men i det faktum att Guds folk lever nödvändigtvis av rättvisa interpersonella relationer, och här bör det noteras att om Kristus har grundat sin Kyrka som juridisk verklighet, är därför att han gav sin Kyrka och dess medlemmar vissa rättigheter, på det att de har i rättvisans namn uppgift att respektera dem.

Den troendes grundläggande och mest karakteristiska rättighet är den som vi hittar i can. 213, som med lakonisk precision verkligen uttrycker vad som utgör kärnan i hela den kyrkliga rätten: "Ius est christifidelibus ut ex spiritualibus Ecclesiae bonis, praesertim ex verbo Dei et sacramentis, adiumenta a sacris Pastoribus accipiant». (De kristtrogna har rätt att få stöd av sina herdar ur Kyrkans andliga rikedomar, särskilt med Guds ord och sakramenten").

Om den troende har rätt att erhålla pastoral uppmärksamhet, herdarna är i sin tur förpliktade att rättvist administrera kyrkans andliga rikedomar. Som ni märker, följderna blir, att pastoral aktivitet är väsentligen juridisk.

## **5. HARMONIN MELLAN DE PASTORALA OCH DE JURIDISKA BEHOVEN INOM DET KYRKLIGA LIVET.**

När det nu är dags att dra några slutsatser, noterar vi först och främst att temat för förhållandet mellan det pastorala och det kyrkorättsliga i kyrkan är nästan gränslös.

Å andra sidan var den viktigaste slutsatsen förväntat från början: behovet, det vill säga att utgå ifrån en korrekt uppfattning om pastoral och kyrkorätt i ljuset av kyrkans mysterium.

Utän tvivel är det ett tema som presenterar mer problematiska konsekvenser i den dagliga praxis av kyrkliga livet, än kanske i teoretiska formuleringar; det återstår att önska oss alla som är arbetare i Herrens vingård en god dos av pastoral försiktighet full av juridisk känsla och mening.

När det gäller kanonistiken tror jag att under de nuvarande förhållandena i det kyrkliga livet är den skyldigt att arbeta för att bygga upp en djup juridisk kultur inom kyrkan, vidsträckt, som inte begränsar inom de smala marginalerna av den normativistiska uppfattningen av lagen och inte heller reducerar kanonistens uppgift till exeget av de olika canones, men tvärtom, att han lär sig att först och främst djupt förstå och försvara auktoriteten och friheten, den legitima utövandet av auktoritet och de troendes rättigheter, i ett ord, av rättvisan i kyrkan: det är den bästa tjänst som kanonisten just som kanonist kan erbjuda till de kyrkliga vigda och därmed till *salus animarum*.

Stockholms stift

Pastoralråd PR 21

Bilaga 4

## Äktenskapsfaddrar

MotionAU

Jönköping den 1 november 2018

Ledamöter i utskottet.

Motion från Pastoralrådets (PR) via arbetsutskott (AU).

Hej!

Biskop Anders har med brev skrivit till mig (2018-10-30) och bitt oss titta närmare på en **motion från Pastoralrådet** våren 2018 som gått vidare till ett **beslut i deras AU** att överlämna motionen till biskopen med anhållan om att verka för att församlingarna "förslagsvis medverkar till att varje vigtt par som så önskar skulle kunna få **ett äldre fadderpar till hjälp och stöd i anslutning till vigseln.**"

Biskopen frågar (2018-10-30) om vi i KUÄF kunde "**behandla motionen och se om det kan genomföras på något sätt.**"

För att först lämna ett yttrande till biskopen ber jag er att så snart som möjligt **inkomma till mig med era synpunkter**. Jag redigerar sedan ett svar som ni får för underskrift och sedan skickar jag det hela till biskopen som sannolikt vidarebefordrar till PR/AU eller anmodar mig att direkt ta kontakt med PR.

### Mina synpunkter:

PR/AU har inte lämnat någon formulerad motivering för sin motion. Det bör medfölja om man önskar ett stöd i någon form från KUÄF.

Faddrar ska enligt kanonisk lag och tradition finnas vid dop och konfirmation. I båda fallen lovar faddrarna/sponsorerna stödja den unga personen med sitt kristna ansvarstagande för sakramentens mottagande och den unga personens framtida liv som katolsk kristen. Faddrarna måste vara lämpliga för sin uppgift och medvetna om sakramentens innebörd och föräldrarnas huvudansvar för sina barn.

Vid vigseln mellan döpta assisterar Kyrkan genom sin representant paret som är förberett genom en äktenskapsförberedande undervisning och genomgång av samtliga av Kyrkan uppställda krav för en giltig vigsel. De ger varandra ett högtidligt löfte för hela livet och tar emot äktenskapet som ett av Gud instiftat sakrament i dess första fas. Efter vigseln lever paret i sitt äktenskap som **ett pågående sakrament**, som skiljer sig från mottagandet av dop, första kommunion och konfirmation.

Giftermålet grundas genom de **förlovades samtycke till äktenskap som fria människor** som är medvetna om äktenskapets oupplöslighet, öppenhet för barn och ansvar för sina barns kristna uppfostran. Den första frågan paret ska besvara av Kyrkans företrädare vid vigseln är frågan om de av fri vilja vill ingå sitt äktenskap och om någon form av tvång föreligger.

Föräldrar kan vara närvarande vid vigseln men det är inte nödvändigt för äktenskapets giltighet inför Gud. Vittnen till löftena ska finnas – men inte heller det är avgörande för äktenskapets giltighet. **Det fria samtycket mellan döpta inför Gud konstituerar hela äktenskapet.**

**Löftenas fullbordas** genom den äktenskapliga akten. Har den genomförts finns ingen möjlighet till ogiltigförklaring.

Eventuella faddrars närvaro vid själva vigseln innebär en närvaro av **tredje part** som i något avseende **inkräktar på parets integritet**, även om avsikten är välvillig och god. Menar PR/AU **annat stöd** inför vigseln, alltså före vigseln, om paret så önskar (se motionen) ifrågasätter det på ett sätt parets självständiga bejakande av det förbund de vill ingå. Skulle ett sådan fadderpar finnas vid, eller i anslutning till vigseln, inverkar det oklart också på relationer i familjerna och vännerna, vilket inte bröllopsvittnen gör. Vittnena är i de flesta fall ett vänskapligt stöd, men i allmänhet inte så som erfarna i äktenskapslivet. Deras uppgift är att intyga att vigseln har ägt rum och, i fallet med katolsk vigsel, att så har skett enligt Kyrkans fastställda ritual.

Vänners närvaro och äldre erfarna pars närvaro vid katolsk vigsel är alltid välkommen. Respekten för parets beslut och mognad är uppenbar. Däremot skulle "faddrar" kunna uppfattas som ett slags "omyndigförklaring" av paret.

Min uppfattning är alltså att "faddrar", som utan närmare motivering, avses i motionen, inte bör införas i församlingarna, om det ens var möjligt enligt kanonisk lag.

Om PR/AU däremot med fadderskap menar **ett ledsagande** för paret i deras äktenskapsliv i framtiden som rådgivare och vänligt stöd i olika situationer – på frivillig och överenskommen basis – då finns goda skäl att tillstyrka, inte minst som både *Evangelii Gaudium*, *familjesynoderna* och *Amoris Laetitia* ser sådant stöd om en önskad del i församlingens pastorala arbete.

Om PR/AU önskar ett utarbetat förslag för en sådan frivillig ordning kan KUÄF enligt min mening gärna medverka till att utarbeta ett förslag till **en inbjudande folder, eller annan informationsskrift**, som vår biskop kan granska och leda vidare.

Med hälsningar i Herren,

Göran Fäldt

Skriv gärna "Jag har läst igenom Görans synpunkter och --- vill tillägga ... Medverkar gärna ... har just nu inte tid ... till arbete kring förslag till folder eller annan skrift.

Datum, namn

Kommentarer i svarsmejl:

Ledamöterna i KUÄF är alla av samma uppfattning som den som framlades i inbjudan till svar. Man känner inte att just "fadderpar" vid eller i anslutning till vigsel är väl motiverat men kanske förståeligt, om man tänker på riskerna för parrelationer att hålla i vår tid.

"Ledsagandet" av nygifta par av äldre erfarna par i det längre perspektivet anses stämma mer överens med pastoralt tänkande under senare tid. Ändå påpekas att det kan vara svårt att finna par som är kapabla för uppgiften med tanke på olika tradition och familjekultur. Relationer mellan par och "ledsagare" kan också bli komplicerade, så som ofta sker i relationer mellan hjälpsökande och terapeut.

Saken kan ändå prövas genom något slags intresseanmälningsformulär som utformas för församlingarnas användande, helt byggt på frivillighet och överenskommelse. Kanske någon typ av öppet familjeforum med församlingen kunde vara en miljö för



förtroendefulla diskussioner som yngre par skulle uppskatta som stöd, utan att behöva utlämna sitt privatliv till allmän kännedom.

Jönköping den 3 november 2018

Katolska utskottet för äktenskap och familj  
genom ordförande diakon Göran Fäldt

Yttrande av Msgr Furio Cesare, ledamot av Utskottet inkommet 2018-11-08:

Till de olika synpunkter som strömmat in till KUÄF av dess medlemmar, om att titta närmare på en motion från Pastoralrådet, om att församlingarna "förslagsvis medverkar till att varje vigd par som så önskar skulle kunna få ett äldre fadderpar till hjälp och stöd i anslutning till vigsel, skulle jag vilja tillägga följande:

Äktenskap och familj är "en stor omfattande apostolisk fält, komplex och känslig, där man behöver mycket energi och entusiasm, i syfte att främja evangeliet om familjen och om livet" för att citera påven Franciskus vid kursen om äktenskap och familj, som hölls i Rom i slutet av september i år.

Således kan vi inte bara reducera problematiken kring äktenskapet till en motion om fadderskap som skulle kunde bistå de nyvigda paren.

Läser man Amoris Laetitia så bekräftas återigen behovet av en adekvat förberedelse för det kristna äktenskap som "är inte bara en social händelse utan i sanning ett sakrament".

I en tid då vårt samhälle har mer eller mindre av-institutionaliserat äktenskapet är det av vikt att konfronteras med verkligheten i våra församlingar och i samhället. Det är ofta så att den ultimata roten av de problem som framkommer inom äktenskapet och familjen återfinns inte bara i en dold och fjärr omogenhet, jag tror också och särskilt i den svaga kristna tron och i den icke-kyrkliga ackompanjemang.

Endast inför livets dagliga liv, som kallar makarna att växa till på en väg av självutgivelse och offer, säger påven Franciskus, inser en del par, att de inte helt och hållet har förstått vad de gav sig in på. Också inom min tjänst som Stiftets Official, upptäcker jag hur många par varit otillräckliga, särskilt om man jämför med omfattningen och värdet av det kristna äktenskapet, när det gäller de praktiska konsekvenserna relaterade till oupplösligheten, livets gåva och troheten till varandra.

Så, visst skulle en slags fadderskap kunna tillämpas, men då inom ett större perspektiv. Vad som kanske krävs och behövs mer än ett fadderskap, är "en varaktig katekumenat" inom äktenskap och familj, möjligen utarbetat av Stiftet i form av en bra pastoral plan, där församlingarna, med de resurser de har till förfogande, eller i ett bredare samarbete med andra församlingar, tar på sig ett ansvar att före, i omedelbar anslutning och efter att äktenskapet har ingåtts, följer upp dessa unga par som ingått äktenskapets sakrament.

När det gäller äktenskapskurserna har påven Franciskus för några dagar sedan, understrykt hur det är oundgängligt och av vikt att återuppta katekesen om den kristna initiationen till tron, vars innehåll inte ska tas för givet eller som om det redan vore förvärvat av det förlovade paret.

**Ordförandes tack och svar i mejl till Msgr Cesares synpunkter som avslutar rundfrågningen i utskottet 2018-11-08:**

Det är en fyllig och värdefull kommentar som kan läggas till grund för ett mer vidsträckt pastoralt arbete i framtiden. Det är viktigt att det finns en lokal/svensk/katolsk reflektion som överbryggat till allmänna uppmaningar från påven Franciskus och biskopskollegiet. Om vi bara upprepar och citerar gör vi det för lätt för oss: vi måste - som Du gör i kommentaren - ta egna steg och försöka hitta fruktbara modeller för alla som gift sig och alla som står i begrepp att gifta sig. Efter vår näst senaste diakonhelg (Vadstena i våras) inbjöd jag två aktiva diakoner på området och föreslog ett möte i framtiden där vi som arbetar förberedande för paren som gifter sig skulle utbyta erfarenheter. Jag underströk att ambitionen inte var att skissa på ett gemensamt program - vilket skulle kunna vara en senare sak - utan ett betonande av att vi på flera håll ser det som en viktig uppgift att förbereda par för äktenskap. Ur sådant möte, eller möten, skulle en gemenskap uppstå - med biskopens stöd - som styrker oss alla. Nu gick det inte av tidsskäl att få ett möte till stånd, men idé fick ett mycket gott mottagande. Om detta kan vi möjligen tala vidare när vi ses eller senare i vår då det nya utskottet sätter igång. Varmt tack för Dina ord i sammanhanget. Jag sammanfattar allt och kontaktar biskop Anders för nästa steg - kanske en muntlig kontakt med PR först. Biskopens ord avgör för min del.

Jönköping den 8 november 2018

Göran Fäldt

## Gruppredovisning

### Grupp nr 1 - 6

**Samtalsledare:** Johan Mårtensson, Gunnar Eriksson, Monika Forslund, Margareta Jaringe, Johan Sundeen och Olivier Keusso

**UKÄF håller på att se över det förslag till frågor som prästen ställer till brudparet vid vigselanmälan. Här är förslaget:  
Vilka tre frågor av nedanstående är viktigast? Så många grupper tyckte den frågan var bland de tre viktigaste:**

- 5.st Grundar sig er vilja till äktenskap på önskan att bilda familj?
- 3 st Grundar sig er vilja till äktenskap på personlig ömsesidig kärlek?
- 3 st Har ni sedan ni träffats fått en inre övertygelse att ni kallats av Gud till äktenskap med varandra?
- 0 st Har ni samma religion?
- 2 st Hör ni till samma kyrkliga gemenskap eller olika men kristna?
- 3.st Känner ni er inför vigseln mogna att med rätt intention samtycka till äktenskap?
- 0 st Har ni genom förlovning, eller på annat sätt, i ord uttryckt er vilja till äktenskap med varandra?
- 5.st Har ni genom den förberedande undervisningen enligt egen mening fått tillräcklig förståelse för äktenskapet som sakrament?

**Kort kommentar:** (Sex grupper svarade på denna fråga).

Ramen för samtalet är viktig. Det får inte bli en check-box som skall kryssas i.

Frågorna skall ge utrymme för reflexion och inbjuda till dialog.

Hur definieras familj? Vad gäller vid adoption? Är en mamma och barn en familj? Eller en pappa och barn?

En grupp vill precisera fråga 1, "bilda familj", betyder det att öppna för barn? Alternativt kan man skriva "bilda familj och få barn".

Fråga 6 behöver förtydligas.

**Markera med kryss vilka av nedanstående som är viktigast (5 grupper har svarat):**

- 2 st Är ni medvetna om att det kan finnas allvarliga hinder för att ingå äktenskap som t ex släktskap, tidigare kyrklig vigsel eller ärftlig svår sjukdom?
- 1 st Finns det sådana hinder i ert fall?är ni medvetna om att döljande av fysiska eller psykiska fakta om er själva som är viktiga för ert äktenskapliga samliv kan göra äktenskapet ogiltigt?
- 4 st Har ni undanhållit något av vikt om er själva för varandra?
- 2 st Har ni avlagt sådana religiösa löften som innebär förbud för äktenskap? (Ex till ordensliv.)
- 1 st Säger ni ja till äktenskapet som ett förbund mellan två personer av olika kön?
- 4 st Säger ni ja till att ett sakramentalt äktenskap som fullbordats genom den äktenskapliga akten inte kan upplösas?(borde stå ogiltigförklarad?)
- 3 st Är er vilja till äktenskap påverkad genom påtryckningar, tvång eller hotelser?
- 0 st Är båda era föräldrar positiva till att ni gifter er för att leva tillsammans i trohet så länge ni lever? Har ni ställt villkor för att samtycka till det planerade äktenskapet?



### **Kort kommentar:**

Det är viktigt att prästerna och de som ingår äktenskap vet vad som gäller enligt svensk lag och enligt kyrkorätten.

Den sista meningen är inte relevant. Det är inget hinder för äktenskapet. "Man ska ju lämna far och mor och hålla sig till sin hustru".

Långvarig undervisning är viktig - kh? Annan person i dekanatet? Distanskurser? Träffa andra par? Frågorna är av ja/nej karaktär. Vi efterlyser frågor av kunskaps-/reflexionskaraktär. T ex "vad betyder äktenskapets karaktär för Dig?"

Vad händer med ert äktenskap om ni inte får några barn?

Den förberedande utbildningen behöver struktureras för att ge mer tid för att väl förstå och reflektera vad det innebär med äktenskap inom den katolska kyrkan.

### **Vi saknar en fråga om: Ateism/katolicism/sekularism hos parterna?**

Vilka krav ställs på kateketer, som undervisar om äktenskapet?

Alla frågor är viktiga att ställa.

### **1. Vad vill ni som råd skicka med till utskottet och stiftet som er uppfattning om en starkare pastoral i församlingarna kring äktenskapet?**

Vi önskar ett större fokus och en tydligare utgångspunkt på att äktenskapet är en gåva från Gud.

\* Det behövs en gedigen äktenskapsförberedelse under en längre tid. De som vill gifta sig skall anmäla det minst sex månader i förväg.

\* Äktenskapsförberedelse bör börja innan det är aktuellt för ett par att gifta sig; dvs som trosundervisning för ungdomar. Betona äktenskapet som kallelse och sakrament.

\* Sprid kunskapen om kroppens teologi. Det finns bra böcker på svenska om detta och personer som kan förmedla den kunskapen.

\* Information behövs om hur man får kontakt med en katolsk äktenskaps- och familjerådgivare.

\* 1) Inför obligatorisk, omfattande undervisning.

\* 2) Lagg kraft på äktenskapets katolska innebörd.

\* 3) Ordna samtalsgrupper för a) äkta par, b) män c) kvinnor.

\* 4. Informera om äktenskap från barnsben.

\* 5) Erbjud kristen parterapi.

\* 6) Viktigt med teori (skriftlig) men glöm inte praktisk pastoralvård.

\* Vi hänvisar till tidigare kommentarer. Struktur för den förberedande utbildningen och en lång tid för reflektion behövs inför äktenskapet.

### **2. Hur kan Kyrkan och församlingarna vara en välkomnande miljö för unga familjer som lever i sakramentet och i gemenskap med Kyrkan - och i enlighet med Kyrkans sakramentala grundsyn och de etiska normerna som är Kyrkans lära och måste efterlevas med hjälp av Guds nåd?**

Barnundervisning, familjeträffar, aktiviteter för barn. Välkomnas till sin nya församling

Viss tröghet finns att ordna rådgivning.

- 1) Ordna regelbundna familjemässor
- 2) Erbjud barnpassning vid ordinarie mässa.
- 3) Använd Katolskt Magasin för att sprida goda exempel.
- 4) Mentorskap kan erbjudas nya familjer.
- 5) Lekmän har ansvar för inkludering; inte bara präster.
- 6) Mässfirande präst bör hälsa på alla besökare

Dessa frågor borde inte bara gälla unga familjer utan familjer i livet alla cykler!

Varje församling ska införa eller bygga mentorskap eller rådgivningsgrupp för att hålla möte och träffa gamla, nya och blivande par som tillsammans kan dela med sig av olika erfarenheter. Det är inte klokt att vänta tills när det uppstår problem eller konflikt inom familjen för att hålla möte om äktenskap.

Bilaga 5:3

Eftersom många äktenskap idag är blandäktenskap skulle det kunna vara värdefullt om paret i sina förberedelser, om det blir ett blandäktenskap, kunde få träffa äldre par med just den erfarenheten. Borde finnas gott om i församlingarna.

**Not:** I detta sammanhang kan det vara bra att notera PR:s motion med förslag om införandet av faddrar i äktenskapet och remissvaret från UKÄF. Det utdelades på PR på papper och kan rekvireras från PR:s sekreterare via mail.



STOCKHOLMS KATOLSKA STIFT  
DIOECESIS HOLMIENSIS

Förslag till Stiftets pastoralråds budget 2020

	Budget 2019	Prognos utfall 20190830	Förslag till budget 2020	Anmärkningar
<b>Pastoralrådsmöten</b>				
Resekostnader	80 000	59 908	85 000	
Mat och Logi (Marielund)	140 000	146 060	160 000	
Föreläsare	5 000		5 000	
Material	8 000	1 312	8 000	
<b>Total</b>	<b>233 000</b>	<b>207 280</b>	<b>258 000</b>	
<b>Dekanatsmöten</b>				
Resekostnader	10 000	4 736	10 000	
Mat	3 000	1 546	3 000	
<b>Total</b>	<b>13 000</b>	<b>6 282</b>	<b>13 000</b>	
<b>AU sammanträden</b>				
Resekostnader	15 000	12 370	20 000	John bor numera i Göteborg
Mat	1 000	0	1 000	
<b>Total</b>	<b>16 000</b>	<b>12 370</b>	<b>21 000</b>	
<b>Internationellt (inkl. ELF + Katolska kyrkodagarna)</b>				
Stipendier	4 000	0	6 000	
Resekostnader, mat och logi	5 000	2 375	12 000	ELF Study assembly 2020 i Madrid 18-21 June 2020 och Katholikentag 2022
Deltagar avg ELF, Kat tag etc	0	1 970	12 000	
Medlemsavgifter (ELF)	5 000	5 138	6 000	
<b>Total</b>	<b>10 000</b>	<b>9 483</b>	<b>36 000</b>	
<b>Stiftvallfärd Vadstena</b>				
Resekostnader, mat & logi	0	0	7 500	den 5 september 2020
Material	0	0	6 000	
<b>Total</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>13 500</b>	
<b>Administration</b>				
Total	1 500	1 208	1 500	
Diverse	1 500	0	2 000	
<b>Total</b>	<b>3 000</b>	<b>1 208</b>	<b>3 500</b>	
<b>Att ansöka hos Stiftet</b>	<b>275 000</b>	<b>236 623</b>	<b>345 000</b>	



## **Motion till Pastoralrådets möte hösten 2019.**

Bakgrund till mitt förslag:

1. I vår orden (Vår allraheligaste Frälsares orden) är den bärande tanken, från den ursprungliga ordensgrundningen av den heliga Birgitta på 1300-talet, att det skall finnas samverkan och komplettering av manligt och kvinnligt genom två olika kommuniteter med skilda uppgifter i ett och samma kloster.
2. Män och kvinnor kan uppfatta och uppmärksamma fakta och nyanser på olika sätt och därmed utgöra ett komplement till varandra. Detta har jag egen erfarenhet av när jag fullgjort kanonisk visitation av kloster tillsammans med en biskop, som självmant bad Ordenskongregationen om en kvinnlig co-visitator just av denna orsak.
3. I "Cor Orans" (2018) - en instruktion från Ordenskongregationen i Rom om tillämpningen av den apostoliska konstitutionen "Vultum Dei quaerere" (2016) riktad till kontemplativa nunnor, föreskrivs att för en federation mellan olika kontemplativa kloster ska den kvinnliga presidenten för federationen åtfölja den reguljära visitatorn (Biskopen eller hans representant).
4. Till Ordenskongregationen, som hittills enbart bestått av män (präster, biskopar, kardinal, ordensföreståndare), har sedan 20 juli 2019 påven utsett ett tillskott av sex kvinnliga medlemmar.

Jag föreslår därför Pastoralrådet besluta

**att** rekommendera biskopen att åtföljas av en kvinnlig person vid visitationerna i församlingarna för att eventuellt komplettera och underlätta insamlandet av information.

Syster Karin O.Ss.S.

**AU** beslutar att föreslå PR att besluta

**att** rekommendera Biskopen att, om det är möjligt, på försök låta en ordenssyster eller annan lämplig kvinnlig person medfölja som bisittare vid tre visitationer under 2020.

### **Två motioner till Pastoralråd hösten 2019 från Göteborgs dekanat**

#### **1. Gemensam valperiod för stiftet**

Biskopen bör besluta om en ändring i församlingsordningen så att alla val i stiftet sker vid samma period och omfattar en gemensam mandatperiod. Med val avses såväl val till pastoral- och ekonomiråd samt val av representanter till de olika funktioner och organ som omnämns i församlingsordningen.

Ändringen kan genomföras genom att befintliga mandatperioder i förekommande fall förlängs så att gemensamma val kan ske under våren 2023.

Vinsten med denna ändring är en större klarhet i vilka som innehar olika uppdrag i stiftet och en större möjlighet att följa upp och stötta församlingarna i arbetet med att ta fram kandidater, genomföra val och sedan stötta dem som fått olika uppdrag.

Pastoralrådet föreslås besluta

**att** rekommendera Biskopen att ta initiativ till gemensamma mandatperioder enligt resonemanget ovan.

**AU** beslutar att föreslå PR besluta

**att** rekommendera Biskopen att låta utreda frågan.

## **2. Utbildning för ledamöter av pastoral- och ekonomiråd**

Biskopen bör besluta om en utbildning som kan ges för pastoral- och ekonomiråd avseende deras uppdrag och ansvar. Utbildningen skulle dels kunna riktas till nyvalda ledamöter i stiftet, dels utgöra en inspiration och fortbildning för samtliga ledamöter i ett råd, som t ex i början av en mandatperiod vill lära känna varandra, sitt gemensamma uppdrag och kunna forma ett gott arbetssätt tillsammans.

Utbildningen skulle kunna tas fram i samverkan mellan KPN och valda funktioner vid biskopsämbetet, såsom ekonomi- och kyrkorättsliga funktionen. Utbildningen skulle kunna omfatta ett internatdygn vid Marielund samt studiebesök vid biskopsämbetet, Johannes Paulus II pastoralinstitut och Newman-institutet med prästseminariet.

Pastoralrådet föreslås besluta

**att** rekommendera Biskopen att tillse att stiftet tar fram ett utbildningsmaterial och att initiativ tas till genomförande av utbildningar av pastoralråd- och stiftsråd i hela stiftet.

**AU beslutar** att informera PR om det arbete som redan pågår i samarbete med Bilda med att utarbeta en studieplan för studier av Församlingsordningen och Regelverket för Pastoralrådet. Det noterades att ledamöterna i PR är välkomna att inkomma med synpunkter, förslag och ideer till Ann-Marie Linderås senast 1 december 2019. Studieplanen beräknas vara klar att presenteras på vårmötet med Pastoralrådet 6-8 mars 2020.